

EL

EL

EL



ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 18.4.2008
COM(2008) 204 τελικό

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ, ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ**

Η υιοθέτηση του ευρώ στην Κύπρο και τη Μάλτα

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ, ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ**

Η υιοθέτηση του ευρώ στην Κύπρο και τη Μάλτα

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στις 10 Ιουλίου 2007, το Συμβούλιο αποφάσισε να άρει την παρέκκλιση που είχε χορηγηθεί για την Κύπρο και την Μάλτα προκειμένου οι χώρες αυτές να υιοθετήσουν το ενιαίο νόμισμα την 1^η Ιανουαρίου 2008.

Η επιτυχία που σημείωσε η μετάβαση στο ευρώ και στις δύο χώρες επιβεβαιώνει ότι, εάν προηγηθεί προσεκτική προετοιμασία, μια περίοδος διπλής κυκλοφορίας τεσσάρων εβδομάδων είναι επαρκής, ακόμη και για χώρες με μεγάλη κυκλοφορία μετρητών¹. Η συντριπτική πλειοψηφία των κατοίκων της Κύπρου (95%) και της Μάλτας (90%) θεώρησε ότι η μετάβαση της χώρας τους στο ενιαίο νόμισμα ήταν ομαλή ή αρκετά ομαλή και αποτελεσματική.

Η παρούσα ανακοίνωση καλύπτει τις σημαντικότερες πτυχές της διαδικασίας μετάβασης, και ιδίως τη μετάβαση στο ευρώ στον τομέα των μετρητών, τη μετατροπή των διοικητικών και χρηματοπιστωτικών συστημάτων, τις πραγματικές και τις αντιληπτές επιπτώσεις της υιοθέτησης του ευρώ στις τιμές, και τη γνώμη των πολιτών σχετικά με τις ενημερωτικές και επικοινωνιακές εκστρατείες· επιπλέον, συνάχθηκαν ορισμένα συμπεράσματα τα οποία μπορεί να είναι χρήσιμα για μελλοντικές διαδικασίες μετάβασης άλλων χωρών στο ευρώ.

2. Η ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΣΤΟ ΕΥΡΩ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΜΕΤΡΗΤΩΝ

Η μετάβαση στο ευρώ στον τομέα των μετρητών αποτελεί το πιο ορατό στοιχείο της διαδικασίας μετάβασης δεδομένου ότι αφορά το σύνολο σχεδόν των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, των επιχειρήσεων και των πολιτών. Η επιτυχία του εγχειρήματος αυτού εξαρτάται από τον έγκαιρο εφοδιασμό με μετρητά ευρώ όλων των φορέων που συμμετέχουν σε αυτήν τη διαδικασία και την προετοιμασία της ανάκτησης του παλαιού εθνικού νομίσματος.

2.1. Προεφοδιασμός και περαιτέρω εφοδιασμός πριν από την πρώτη ημέρα κυκλοφορίας του ευρώ

A) Κύπρος

Η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου (ΚΤΚ) άρχισε τον προεφοδιασμό των εμπορικών τραπεζών στις 22 Οκτωβρίου 2007 για κέρματα ευρώ και στις 19 Νοεμβρίου 2007 για τραπεζογραμμάτια ευρώ. Ο τραπεζικός τομέας είχε προμηθευτεί πριν από την πρώτη ημέρα κυκλοφορίας του ευρώ περίπου 80% της αξίας των τραπεζογραμματίων ευρώ (που

¹ Το σχέδιο μετάβασης που επέλεξαν η Κύπρος και η Μάλτα προέβλεπε ότι θα εφαρμοζόταν το λεγόμενο σενάριο "big bang" με περίοδο διπλής κυκλοφορίας δύο μηνών. Το πρώτο κύμα των χωρών της ζώνης του ευρώ υιοθέτησε το ενιαίο νόμισμα σύμφωνα με το σενάριο της "Μαδρίτης" που προέβλεπε μια μεταβατική περίοδο τριών ετών (ενός έτους για την Ελλάδα). Η Σλοβενία ήταν η πρώτη χώρα που χρησιμοποίησε το σενάριο "big bang", σύμφωνα με το οποίο η εισαγωγή των τραπεζογραμματίων και των κερμάτων έγινε την ίδια ημέρα που το ευρώ καθιερώθηκε ως επίσημο νόμισμα (1η Ιανουαρίου 2007).

αντιστοιχούν σε 950 εκατομμύρια ευρώ) και 64% της αξίας των κερμάτων ευρώ (που αντιστοιχούν σε 64 εκατομμύρια ευρώ). Όλα τα καταστήματα των τραπεζών της Κύπρου (περίπου 900) συμμετείχαν στις διαδικασίες προεφοδιασμού.

Συγχρόνως ξεκίνησε ο περαιτέρω εφοδιασμός των εμπόρων λιανικής με μετρητά ευρώ. Παρόλο που η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου είχε φροντίσει να εξηγήσει την ανάγκη περαιτέρω εφοδιασμού στις επιχειρήσεις που πραγματοποιούν συναλλαγές σε μετρητά, οι παραγγελίες μετρητών ευρώ ήταν χαμηλότερες από τις προσδοκώμενες. Πολλοί μικροί επιχειρηματίες ισχυρίστηκαν ότι ήταν δύσκολο και δαπανηρό να εκπληρώσουν όλες τις απαιτήσεις για τον προεφοδιασμό. Για να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα αυτό, οι τράπεζες, σε συμφωνία με την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, επέτρεψαν τον περαιτέρω εφοδιασμό των επιχειρήσεων στις 31 Δεκεμβρίου με τη χρησιμοποίηση μιας απλοποιημένης διαδικασίας. Αυτή η απλοποιημένη διαδικασία περαιτέρω εφοδιασμού χρησιμοποιήθηκε από το περίπου 58% του συνόλου των 1 377 επιχειρήσεων που προεφοδιάστηκαν στις οποίες χορηγήθηκαν 3,3 εκατομμύρια ευρώ (έναντι 11,1 εκατομμυρίων ευρώ με τη χρησιμοποίηση της κανονικής διαδικασίας).

Επιπλέον, ορισμένες τράπεζες άρχισαν να ανταλλάσσουν κυπριακές λίρες με τραπεζογραμμάτια ευρώ για τους πελάτες τους, με την συναλλαγματική ισοτιμία που είχε οριστεί και χωρίς να επιβάλλουν επιβαρύνσεις, από την 1^η Νοεμβρίου, επιτρέποντας έτσι στις επιχειρήσεις που δεν ήταν σε θέση να διεκπεραιώσουν τις διατυπώσεις του περαιτέρω εφοδιασμού, να αγοράσουν εκ των προτέρων μετρητά ευρώ.

Επίσης είχε προβλεφθεί η διάθεση 40 000 προσυσκευασμένων δεσμών κερμάτων για επιχειρήσεις (εναρκτήριες συσκευασίες) αξίας 172 ευρώ, αλλά πωλήθηκαν μόνο 22 000. Αυτές οι εναρκτήριες συσκευασίες περιείχαν κέρματα σε ρολά, και μπόρεσαν να χρησιμοποιηθούν χωρίς πρόβλημα από τις τράπεζες μετά την πρώτη ημέρα κυκλοφορίας του ευρώ.

Για το ευρύ κοινό διατέθηκαν εξάλλου 250 000 μικρές προσυσκευασμένες δέσμες κερμάτων, αξίας 10 CYP (17,09 ευρώ), από τις 3 Δεκεμβρίου 2007. Πωλήθηκαν 189 000 μικρές δέσμες κερμάτων. Σύμφωνα με έρευνα του Ευρωβαρομέτρου², άνω του 70% των πολιτών που αγόρασαν δέσμες κερμάτων τις άνοιξαν και χρησιμοποίησαν τα νομίσματα μετά τη μετάβαση στο ευρώ, ενώ περίπου 20% τις κράτησαν ανέπαφες.

Μετά την υιοθέτηση του ευρώ, οι μικρές δέσμες κερμάτων που δεν πωλήθηκαν εξήχθησαν για να ικανοποιηθεί η ζήτηση των συλλεκτών νομισμάτων στο εξωτερικό. Κατά τις τρεις πρώτες εβδομάδες του Ιανουαρίου, εξήχθησαν κυπριακά κέρματα ευρώ αξίας 3,5 εκατομμυρίων ευρώ.

B) Μάλτα

Ο προεφοδιασμός των εμπορικών τραπεζών με μετρητά ευρώ άρχισε στις 15 Σεπτεμβρίου 2007. Σε 107 καταστήματα τραπεζών χορηγήθηκαν τραπεζογραμμάτια ευρώ αξίας 540 εκατομμυρίων ευρώ και κέρματα ευρώ αξίας 27,81 εκατομμυρίων ευρώ πριν την πρώτη ημέρα κυκλοφορίας του ευρώ.

Κατά τη διάρκεια της φάσης του περαιτέρω εφοδιασμού (1η Δεκεμβρίου 2007), 134 επιχειρήσεις εφοδιάστηκαν με τραπεζογραμμάτια ευρώ αξίας 3,9 εκατομμυρίων ευρώ και κέρματα αξίας 1,9 εκατομμυρίων ευρώ. Ο πολύ περιορισμένος αριθμός των επιχειρήσεων που συμμετείχαν στην διαδικασία περαιτέρω εφοδιασμού οφείλεται κατά πάσα πιθανότητα στους πολύ αυστηρούς όρους που τέθηκαν.

² Έρευνα «φλας» του Ευρωβαρομέτρου 223 (Φεβρουάριος 2008)

Λαμβάνοντας υπόψη το ιδιαίτερα υψηλό ποσό των μετρητών που κυκλοφορούν στη Μάλτα, η Κεντρική Τράπεζα της Μάλτας ενθάρρυνε το κοινό να καταθέσει στις τράπεζες τα υπερβάλλοντα αποθέματα μετρητών από την 1η Δεκεμβρίου. Ταυτόχρονα, οι τράπεζες ανέλαβαν να ανταλλάσσουν δωρεάν τραπεζογραμμάτια και κέρματα λιρών Μάλτας με ευρώ για να δοθεί η δυνατότητα στις επιχειρήσεις να αποκτήσουν μετρητά ευρώ πριν από τη μετάβαση στο νέο νόμισμα.

Πολλές επιχειρήσεις προτίμησαν να αγοράσουν εναρκτήριες συσκευασίες για να εφοδιαστούν με επαρκείς ποσότητες κερμάτων ευρώ. Πωλήθηκε το σύνολο των 33 000 εναρκτηρίων συσκευασιών για επιχειρήσεις (αξίας 131 ευρώ). Οι τράπεζες κατέγραψαν κάποια ζήτηση για εναρκτήριες συσκευασίες που περιείχαν τόσο κέρματα όσο και τραπεζογραμμάτια και κάποια ζήτηση για εναρκτήριες συσκευασίες κερμάτων διαφορετικής σύνθεσης από εκείνες που προσφέρονταν κανονικά.

Και στη Μάλτα υπήρξαν μεγάλες παραγγελίες για κέρματα της χώρας από συλλέκτες του εξωτερικού. Περίπου 1 200 000 κέρματα κάθε αξίας εξήχθησαν από ιδιωτικές τράπεζες από την πρώτη ημέρα κυκλοφορίας του ευρώ μέχρι τις 25 Ιανουαρίου. Μέχρι την ίδια ημερομηνία, η Κεντρική Τράπεζα της Μάλτας είχε πωλήσει στο εξωτερικό περίπου 32 000 κασετίνες και είχε ανταλλάξει περίπου 10 000 κέρματα κάθε ονομαστικής αξίας με τις άλλες κεντρικές τράπεζες της ζώνης του ευρώ.

Το γεγονός ότι οι επιχειρήσεις έδειξαν περιορισμένο ενδιαφέρον για τον περαιτέρω εφοδιασμό τους επιβεβαιώνει τις αρνητικές συνέπειες των αυστηρών απαιτήσεων ασφάλειας, ιδίως για τις μικρές επιχειρήσεις. Συνεπώς, η ΕΚΤ εξετάζει επί του παρόντος το ενδεχόμενο απλοποίησης των κατευθυντηρίων γραμμών που είχε εκδώσει σχετικά με τον περαιτέρω εφοδιασμό για μελλοντικές διαδικασίες μετάβασης, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη την απλοποιημένη διαδικασία που χρησιμοποιήθηκε στα τέλη του Δεκεμβρίου από την Κύπρο.

Η αναντιστοιχία μεταξύ ζήτησης και προσφοράς για την προμήθεια προσυσκευασμένων δεσμών κερμάτων υπογραμμίζει τη σπουδαιότητα του προσεκτικού προγραμματισμού των ποσοτήτων που πρέπει να παραχθούν. Η παραγωγή μιας συσκευασίας κερμάτων ανά νοικοκυριό φαίνεται να αποτελεί ένα εύλογο σημείο εκκίνησης.

Οι σχετικά μεγάλες ποσότητες των κερμάτων που εξάχθηκαν δείχνουν ότι η ζήτηση της αγοράς συλλεκτών θα πρέπει να ληφθεί υπόψη, ιδίως για τις μικρές χώρες. Οι παραγγελίες από συλλέκτες μπορεί να μεταβάλουν αισθητά τον όγκο των κερμάτων που είναι διαθέσιμος κατά τη διάρκεια της μετάβασης.

2.2. Η περίοδος διπλής κυκλοφορίας

Η Κύπρος και η Μάλτα επέλεξαν περίοδο διπλής κυκλοφορίας διάρκειας ενός μηνός. Η ομαλότητα της μετάβασης στις δύο αυτές χώρες επιβεβαιώνει ότι μια περίοδος τεσσάρων εβδομάδων είναι επαρκής για την υιοθέτηση του νέου νομίσματος και την ανάκτηση σημαντικού όγκου του παλαιού νομίσματος³.

³ Η περίοδος διπλής κυκλοφορίας είναι η περίοδος που αρχίζει την πρώτη ημέρα κυκλοφορίας του ευρώ κατά τη διάρκεια της οποίας τόσο το ευρώ όσο και το παλαιό εθνικό νόμισμα είναι νόμιμο χρήμα. Μπορεί να διαρκέσει έξι μήνες κατ' ανώτατο όριο, αλλά τα κράτη μέλη έχουν την ευχέρεια να συντομεύσουν την περίοδο αυτή. Οι περισσότερες χώρες του πρώτου κύματος επέλεξαν περίοδο διπλής κυκλοφορίας δύο μηνών. Στη Σλοβενία η περίοδος διπλής κυκλοφορίας διήρκεσε μόλις 14 ημέρες.

2.2.1. Διανομή τραπεζογραμματίων και κερμάτων ευρώ μετά την πρώτη ημέρα κυκλοφορίας του ευρώ

Οι αυτόματες ταμειολογιστικές μηχανές (ΑΤΜ) και οι τραπεζικές θυρίδες ήταν οι κυριότεροι τρόποι απόκτησης μετρητών ευρώ που χρησιμοποιήθηκαν από το κοινό τις πρώτες ημέρες μετά τη μετάβαση. Αλλά και στις δύο χώρες, οι πολίτες χρησιμοποίησαν επίσης μαζικά τα καταστήματα λιανικής για να απαλλαγούν από το παλαιό νόμισμα και να αποκτήσουν ευρώ.

Α) Κύπρος

Για να διευκολυνθεί η μετατροπή των κυπριακών λιρών σε ευρώ, πολλά καταστήματα τραπεζών παρέμειναν ανοικτά την 1^η Ιανουαρίου 2008, η οποία είναι κανονικά αργία.

Οι Κύπριοι επισκέφθηκαν περίπου 336 000 φορές τις τράπεζές τους κατά τη διάρκεια των δέκα πρώτων ημερών του έτους και πραγματοποίησαν αναλήψεις ή ανταλλαγές νομίσματος αξίας άνω των 578 εκατομμυρίων ευρώ (κατά μέσο όρο 1 177 ευρώ ανά πράξη).

Και οι 550 ΑΤΜ είχαν μετατραπεί έτσι ώστε να διανέμουν μόνο τραπεζογραμμάτια ευρώ από τις 0:30 π.μ. την 1^η Ιανουαρίου. Κατά τη διάρκεια των πρώτων εβδομάδων μετά τη μετάβαση στο ευρώ, οι ΑΤΜ χορηγούσαν μόνο τραπεζογραμμάτια μικρής αξίας, έτσι ώστε να μειωθούν τα ρέστα που θα έπρεπε να επιστρέφουν οι έμποροι λιανικής στις συναλλαγές με μετρητά. Οι Κύπριοι πραγματοποίησαν 251 000 αναλήψεις αξίας άνω των 32 εκατομμυρίων ευρώ κατά τη διάρκεια των δέκα πρώτων ημερών μετά τη μετάβαση στο ευρώ. Κατά μέσο όρο γινόταν ανάληψη 127 ευρώ ανά πράξη.

Όπως στη Σλοβενία και σε ορισμένες άλλες χώρες που υιοθέτησαν το ευρώ το 2002 (π.χ. την Γερμανία και την Ισπανία), πολλοί πολίτες προτίμησαν τις τράπεζες από τις ΑΤΜ τις ημέρες που ακολούθησαν τη μετάβαση για να αποκτήσουν το νέο νόμισμα. Συγκρίνοντας τα στοιχεία για τη συνολική περίοδο διπλής κυκλοφορίας (Ιανουάριος 2008) με εκείνα του Ιανουαρίου 2007, παρατηρήθηκε μια κατά 55% αύξηση των αναλήψεων και των ανταλλαγών νομίσματος που αντιστοιχεί σε μια κατά 61% αύξηση του όγκου των συναλλαγών σε ταμεία τραπεζών, ενώ ο όγκος των συναλλαγών σε ΑΤΜ αυξήθηκε μόνο κατά 23%⁴.

Η σχετικά υψηλή μέση αξία των ανταλλαγών ή αναλήψεων ανά τραπεζική πράξη στην Κύπρο (1 177 ευρώ) δείχνει ότι το κοινό κρατούσε μεγάλα αποθέματα μετρητών, προκαλώντας ουρές στις τράπεζες τις πρώτες ημέρες μετά τη μετάβαση στο ευρώ παρά το γεγονός ότι τα ταμεία των τραπεζών παρέμειναν κατ' εξαίρεση ανοικτά την 1^η Ιανουαρίου. Ωστόσο, η κατάσταση στις τράπεζες επανήλθε γρήγορα στην ομαλότητα.

Β) Μάλτα

Από την 1^η μέχρι την 10^η Ιανουαρίου πραγματοποιήθηκαν περισσότερες από 230 000 συναλλαγές σε ταμεία τραπεζών, που ανήλθαν συνολικά σε περίπου 165 εκατομμύρια ευρώ. Η μέση αξία των συναλλαγών ήταν περίπου 720 ευρώ. Στη Μάλτα πραγματοποιήθηκαν περισσότερες αναλήψεις από ΑΤΜ σε σχέση με τα ταμεία τραπεζών, αλλά η συνολική αξία των ευρώ που αγοράστηκαν από ταμεία τραπεζών ήταν πάνω από τέσσερις φορές μεγαλύτερη από εκείνη των αναλήψεων μέσω ΑΤΜ.

Περίπου 90% όλων των ΑΤΜ (154 συνολικά) στη Μάλτα χορηγούσαν μόνο τραπεζογραμμάτια ευρώ τα μεσάνυχτα της 1^{ης} Ιανουαρίου, ενώ οι υπόλοιπες προσαρμόστηκαν τις ώρες που ακολούθησαν. Μέχρι την 10^η Ιανουαρίου πραγματοποιήθηκαν περίπου 316 000 αναλήψεις συνολικού ύψους περίπου 40 εκατομμυρίων ευρώ. Όπως και στην Κύπρο, το ύψος των αναλήψεων έφθανε σε περίπου 126 ευρώ ανά πράξη.

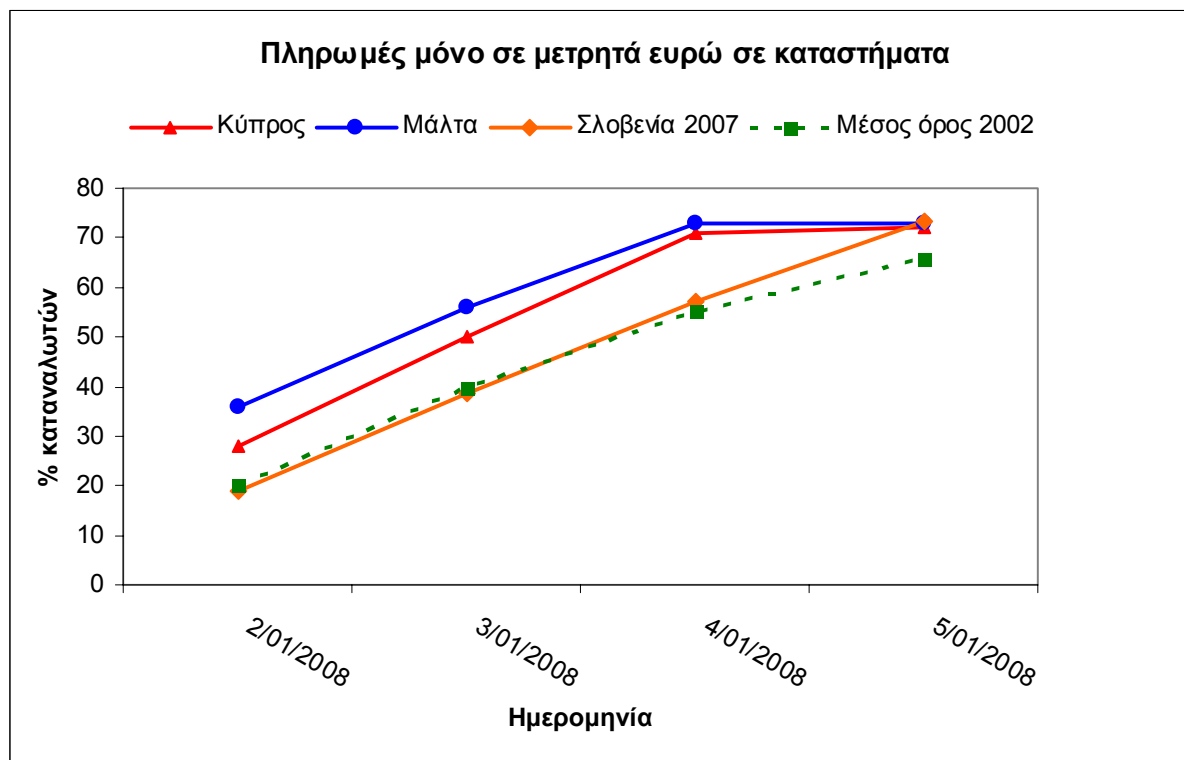
⁴ Η αξία των συναλλαγών που πραγματοποιήθηκε σε ΑΤΜ αυξήθηκε κατά μόλις 15%, κυρίως επειδή τα ΑΤΜ χορηγούσαν αποκλειστικά χαρτονομίσματα μικρής ονομαστικής αξίας τον Ιανουάριο του 2008.

Το κοινό φαινόταν να βιάζεται να μετατρέψει σε ευρώ τα μετρητά στο παλαιό νόμισμα που είχε στην κατοχή του και να πραγματοποιήσει αναλήψεις ευρώ, με αποτέλεσμα να παρατηρηθούν μεγάλες ουρές σε ορισμένες τράπεζες. Αρκετές τράπεζες είχαν ανοίξει ειδικά ταμεία για επιχειρήσεις για να μειωθεί ο χρόνος αναμονής. Ωστόσο, οι μεγάλες ουρές που εξακολουθούσαν να σχηματίζονται ακόμη και μια εβδομάδα μετά τη μετάβαση στο ευρώ, έδειχναν ότι τα μέτρα που είχαν ληφθεί δεν ήταν πάντοτε επαρκή. Οι τράπεζες δεν ήταν πλήρως προετοιμασμένες να αντιμετωπίσουν αυτό τον ιδιαίτερα αυξημένο φόρτο εργασίας, παρά την απασχόληση 600 υπαλλήλων σε ταμεία.

2.2.2. Εξέλιξη των πληρωμών σε μετρητά

Τα στοιχεία για τις πληρωμές σε μετρητά σε ευρώ δείχνουν ότι το ευρώ έγινε γρήγορα το νόμισμα της Μάλτας και της Κύπρου. Η χρήση του κατά τις τρεις πρώτες ημέρες σημείωσε πολύ ταχύτερη πρόοδο από ό,τι στο πρώτο κύμα των χωρών που υιοθέτησαν το ευρώ (βλ. διάγραμμα 1). Και στις δύο χώρες το μερίδιο του ευρώ για πληρωμές με μετρητά σε καταστήματα έφθασε στο 70% όλων των πληρωμών με μετρητά στις 4 Ιανουαρίου, ενώ κατά τη μετάβαση στο ευρώ το 2002 το μερίδιο του ευρώ στις πληρωμές με μετρητά δεν υπερέβη το 70% μέχρι τις 6 Ιανουαρίου. Άνω του 90% των εμπόρων λιανικής έδιναν ρέστα αποκλειστικά σε ευρώ από τις 2 Ιανουαρίου 2008.

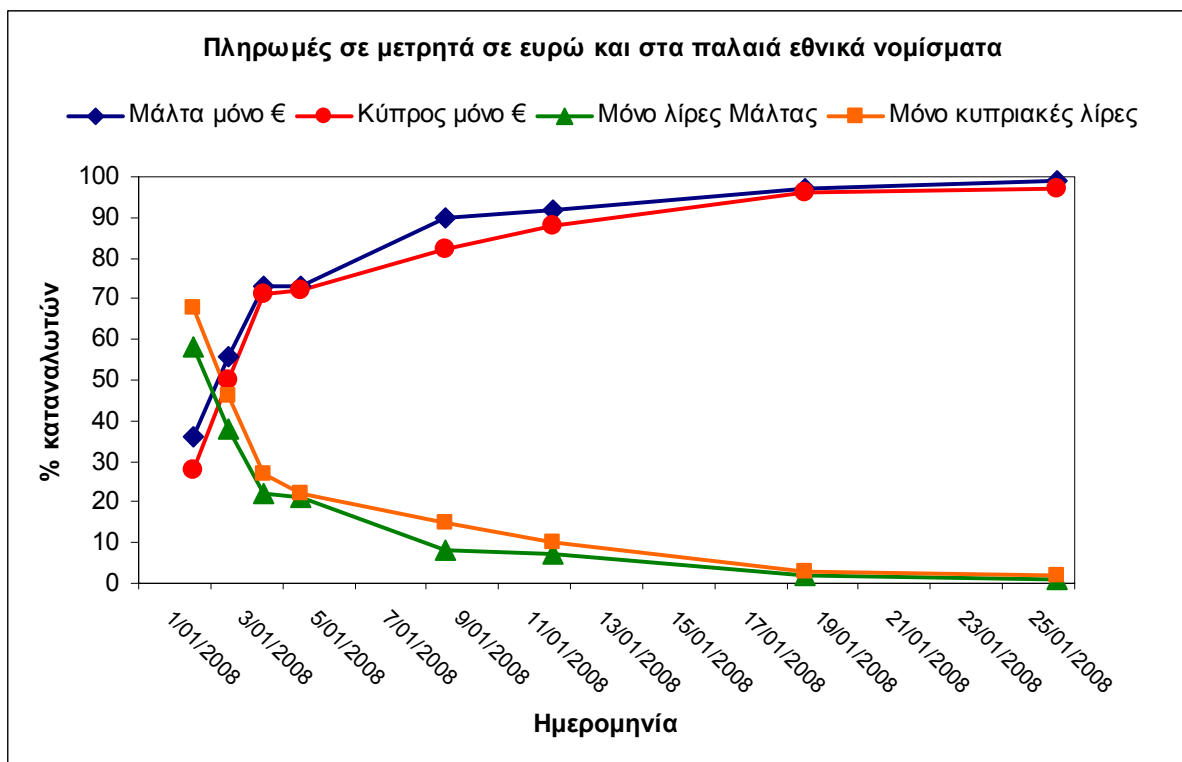
Διάγραμμα 1



Πηγή: Υπηρεσίες της Επιτροπής

Κατά συνέπεια, οι πληρωμές στα παλαιά εθνικά νομίσματα μειώθηκαν ταχύτατα από 100% στις 29 Δεκεμβρίου 2007 σε μόλις 7-10% όλων των πληρωμών με μετρητά στις 12 Ιανουαρίου 2008. Στις 20 Ιανουαρίου 2008 (δηλαδή δέκα ημέρες πριν τη λήξη της περιόδου διπλής κυκλοφορίας) μόνο 3% των πληρωμών σε καταστήματα πραγματοποιούντο στα παλαιά εθνικά νομίσματα (βλ. διάγραμμα 2).

Διάγραμμα 2



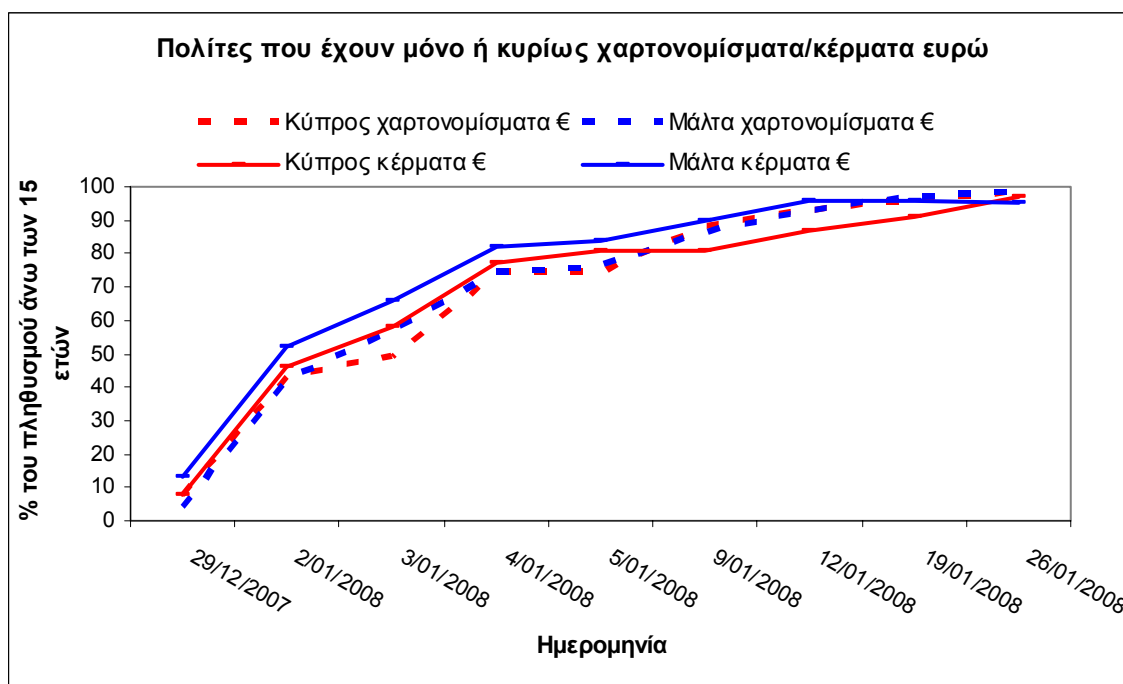
Πηγή: Υπηρεσίες της Επιτροπής

Ορισμένοι έμποροι λιανικής αντιμετώπισαν κάποιες ελλείψεις μετρητών κατά τη διάρκεια των πρώτων λίγων ημερών καθώς πολλοί πολίτες, αποθαρρυσμένοι από τις μεγάλες ουρές στις τράπεζες, χρησιμοποιούσαν τα καταστήματα για να απαλλαγούν από τα παλαιά εθνικά νομίσματα. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα οι ταμίες να χρειάζονται περισσότερα κέρματα υψηλής ονομαστικής αξίας και τραπεζογραμμάτια μικρής ονομαστικής αξίας σε σχέση με τον αρχικό προγραμματισμό.

Ορισμένοι έμποροι λιανικής και φορείς παροχής υπηρεσιών στη Μάλτα (π.χ. οδηγοί λεωφορείων) δεν είχαν πλέον αρκετά κέρματα του 1 και των 2 λεπτών, που χρειάζονταν για να δώσουν ακριβή ρέστα. Δεδομένου ότι η στρογγυλοποίηση των τιμών απαγορευόταν από το νόμο, απαιτήθηκαν απροσδόκητα μεγάλες ποσότητες ορισμένων ονομαστικών αξιών και χρειάστηκε να γίνουν συμπληρωματικές παραγγελίες στην Κεντρική Τράπεζα της Μάλτας.

Τα αποτελέσματα της έρευνας της Επιτροπής που απεικονίζονται στο διάγραμμα 3 δείχνουν ότι ήδη 12 ημέρες μετά τη μετάβαση στο ευρώ, πάνω από 90% των κατοίκων τόσο της Μάλτας όσο και της Κύπρου είχαν μόνο ή κυρίως κέρματα και χαρτονομίσματα ευρώ στα πορτοφόλια τους. Η μετάβαση στο ευρώ πραγματοποιήθηκε με απροσδόκητη ταχύτητα λαμβάνοντας υπόψη ότι, σε σύγκριση με τη Σλοβενία, οι πολίτες που είχαν αγοράσει κάποια ποσότητα μετρητών ευρώ πριν την πρώτη ημέρα κυκλοφορίας του ευρώ ήταν λιγότεροι. Στις 29 Δεκεμβρίου 2007, το 7% των Κυπρίων είχε κυρίως χαρτονομίσματα ευρώ, ενώ το 8% είχε κυρίως κέρματα ευρώ. Τα αντίστοιχα στοιχεία για τη Μάλτα είναι 4% και 12%. Στη Σλοβενία, τα ποσοστά έφθασαν σε 20% για χαρτονομίσματα ευρώ και 27% κέρματα ευρώ στην ανάλογη περίοδο.

Διάγραμμα 3



Πηγή: Υπηρεσίες της Επιτροπής

Οι πολίτες εξοικειώθηκαν πολύ γρήγορα με το νέο τους νόμισμα. Μέχρι τις αρχές Φεβρουαρίου του 2008, περίπου 90% των Μαλτέζων και 95% των Κυπρίων θεωρούσαν πολύ εύκολο ή αρκετά εύκολο να διακρίνουν τα διάφορα χαρτονομίσματα ευρώ. Περισσότεροι από τους μισούς πολίτες της Μάλτας (53%) υπολόγιζαν τις τιμές συχνότερα σε ευρώ στα καθημερινά τους ψώνια και περίπου 40% έκαναν το ίδιο ακόμη και όταν πραγματοποιούσαν έκτακτες αγορές. Οι Κύπριοι εξακολουθούσαν να υπολογίζουν κυρίως σε λίρες όταν αγόραζαν αγαθά μεγαλύτερης αξίας, αλλά σκέφτονται κυρίως σε ευρώ όταν κάνουν τα καθημερινά τους ψώνια⁵.

2.2.3. Ανάκτηση του παλαιού εθνικού νομίσματος

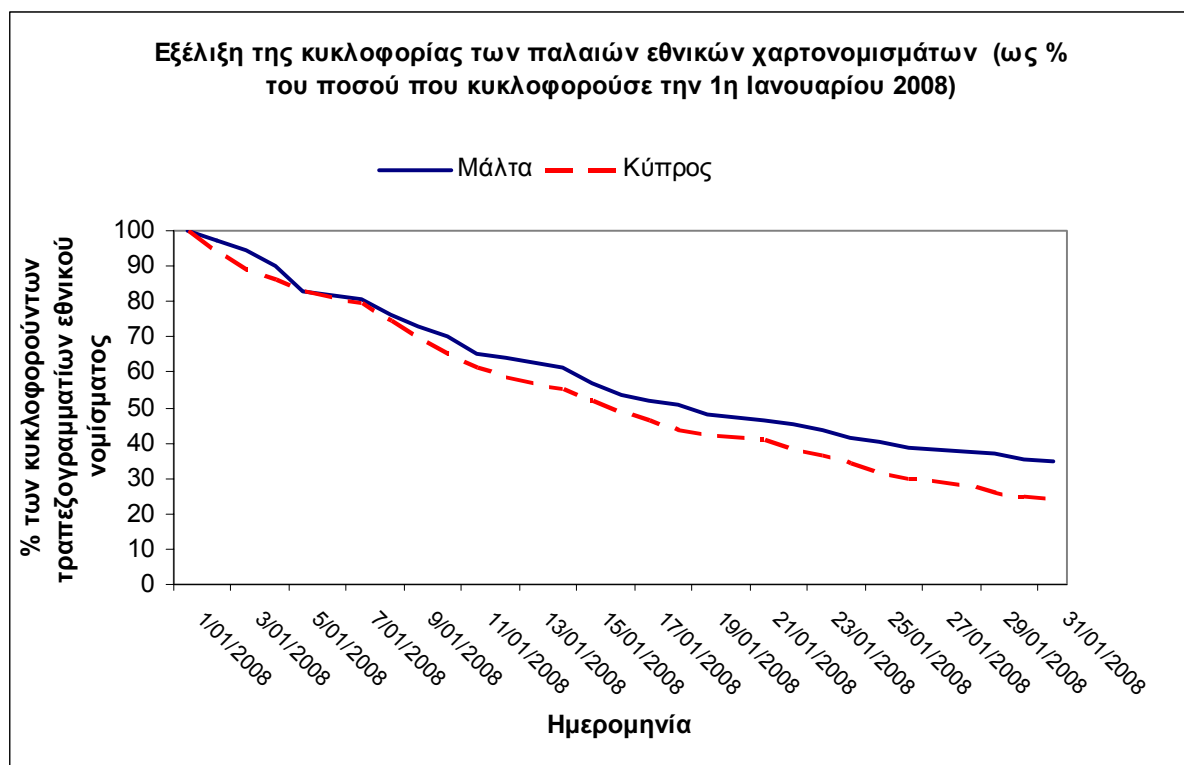
Η επιστροφή των παλαιών εθνικών νομισμάτων άρχισε τους τελευταίους μήνες του 2007. Την 1η Ιανουαρίου 2008, σχεδόν 40% της αξίας των τραπεζογραμματίων που κυκλοφορούσαν είχε ήδη ανακτηθεί στη Μάλτα και σχεδόν 10% στην Κύπρο. Η διαδικασία αυτή επιταχύνθηκε τις πρώτες ημέρες του Ιανουαρίου, με ημερήσια απόσυρση του 5-6% του όγκου των τραπεζογραμματίων των παλαιών εθνικών νομισμάτων που ήταν σε κυκλοφορία στην Κύπρο και περίπου 3% στη Μάλτα.

⁵ Έρευνα «φλας» του Ευρωβαρομέτρου 222 για την Κύπρο και έρευνα «φλας» του Ευρωβαρομέτρου 223 για τη Μάλτα, και οι δύο το Φεβρουάριο του 2008

Το 50% περίπου της αξίας των τραπεζογραμματίων κυπριακών λιρών και λιρών Μάλτας που είχε παραμείνει σε κυκλοφορία την 1η Ιανουαρίου είχε ανακτηθεί μέχρι τις 15 Ιανουαρίου και 17 Ιανουαρίου αντίστοιχα⁶. Και στις δύο χώρες ο ρυθμός της ανάκτησης ήταν ταχύτερος σε σχέση με το 2002, όταν το ορόσημο του 50% δεν είχε ξεπεραστεί μέχρι την 21η Ιανουαρίου. Περίπου 25% του παλαιού εθνικού νομίσματος της Κύπρου και 35% του παλαιού εθνικού νομίσματος της Μάλτας εξακολουθούσε να κυκλοφορεί στα τέλη Ιανουαρίου, αποτέλεσμα παρόμοιο με εκείνο που παρατηρήθηκε το 2002⁷.

Συνολικά, δεν αναφέρθηκαν προβλήματα από τις εταιρείες μεταφοράς μετρητών ή τις τράπεζες όσον αφορά τη συγκέντρωση και την αποθήκευση του παλαιού εθνικού νομίσματος.

Διάγραμμα 4



Πηγή: EKT

Η μετάβαση στο ευρώ στην Κύπρο και τη Μάλτα στον τομέα των μετρητών επιβεβαιώνει ότι μια σύντομη περίοδος διπλής κυκλοφορίας είναι τεχνικά εφικτή, ακόμη και σε χώρες που έχουν πολύ μεγάλη κυκλοφορία μετρητών.

Παρόλο που οι τράπεζες έλαβαν ειδικά μέτρα για να αντιμετωπίσουν το αυξημένο φόρτο εργασίας, δεν κατέστη δυνατό να αποφευχθούν οι ουρές κατά τη διάρκεια των πρώτων εβδομάδων μετά τη μετάβαση. Κάθε φορά που μια χώρα προετοιμάζεται για την

⁶ Η συνολική αξία των τραπεζογραμματίων και κερμάτων κυπριακών λιρών που κυκλοφορούσαν την 1^η Ιανουαρίου 2008 έφθανε σε 994 εκατομμύρια ευρώ και 66 εκατομμύρια ευρώ αντίστοιχα. Τα αντίστοιχα ποσά για τις λίρες Μάλτας ήταν 635 εκατομμύρια ευρώ και 44 εκατομμύρια ευρώ.

⁷ Η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου θα συνεχίσει να ανταλλάσσει δωρεάν χαρτονομίσματα κυπριακών λιρών με ευρώ δέκα έτη μετά την πρώτη ημέρα κυκλοφορίας του ευρώ, και κέρματα δύο έτη μετά την ημερομηνία αυτή. Η Κεντρική Τράπεζα της Μάλτας θα συνεχίσει να ανταλλάσσει δωρεάν χαρτονομίσματα και κέρματα λιρών Μάλτας μέχρι την 2α Φεβρουαρίου 2010 και την 1η Φεβρουαρίου 2018, αντίστοιχα.

υιοθέτηση του ευρώ θα πρέπει επίσης να τονίζεται ιδιαίτερα η σημασία της επιστροφής των παλαιών εθνικών νομισμάτων πριν την πρώτη ημέρα κυκλοφορίας του ευρώ, του μαζικού περαιτέρω εφοδιασμού και της χρήσης τρόπων πληρωμής εκτός των μετρητών, έτσι ώστε να διευκολύνεται η διαδικασία μετάβασης.

3. Η ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Σύμφωνα με το σενάριο «big-bang» για την υιοθέτηση του ευρώ που επελέγη τόσο από την Κύπρο όσο και από τη Μάλτα, όλα τα διοικητικά και χρηματοπιστωτικά συστήματα λειτουργούσαν αποκλειστικά στα αντίστοιχα εθνικά νομίσματα μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2007 και μετατράπηκαν σε ευρώ την 1η Ιανουαρίου 2008.

Σύμφωνα με όλα τα διαθέσιμα στοιχεία, οι δημόσιες διοικήσεις και οι επιχειρήσεις της Κύπρου και της Μάλτας κατόρθωσαν να προετοιμαστούν ικανοποιητικά και έγκαιρα. Εμπειρογνώμονες και από τα δύο κράτη μέλη έλαβαν μέρος σε ενέργειες ενημέρωσης και κατάρτισης που οργανώθηκαν από την Επιτροπή /την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF), την ΕΚΤ και την Ευρωπόλ έτσι ώστε να εξοικειωθούν με τις διαδικασίες και τις μεθόδους που σχεδιάστηκαν με στόχο την προστασία του ευρώ έναντι της παραχάραξης.

Σχεδόν όλες οι επιχειρήσεις που ερωτήθηκαν στις δύο χώρες το Σεπτέμβριο του 2007⁸ είχαν ενημερωθεί σχετικά με τη μετάβαση στο ευρώ και είχαν αρχίσει τις προετοιμασίες τους.

Δεν αναφέρθηκαν σημαντικά τεχνικά προβλήματα από τις τράπεζες ή τους εμπόρους λιανικής κατά τη διάρκεια της μετάβασης στο ευρώ. Χωρίς προβλήματα ολοκληρώθηκε επίσης η μετατροπή των ΑΤΜ, των συστημάτων πληρωμής με κάρτες και των τραπεζικών λογαριασμών.

4. ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΤΙΜΩΝ

4.1. Η παρακολούθηση των τιμών κατά τη διάρκεια της μετάβασης

Τα αποτελέσματα της έρευνας του Ευρωβαρομέτρου για τις εντυπώσεις του κοινού σχετικά με το ευρώ που πραγματοποιήθηκε το Σεπτέμβριο του 2007 έδειξαν ότι άνω των τριών τετάρτων των πολιτών τόσο της Κύπρου όσο και της Μάλτας ανησυχούσαν ότι θα υπήρχαν καταχρήσεις και απάτες όσον αφορά τις τιμές στη διάρκεια της μετάβασης στο ευρώ. Για την αντιμετώπιση των ανησυχιών αυτών, και οι δύο χώρες θέσπισαν εκτεταμένα μέτρα.

Στην Κύπρο, πέντε Ευρωπαϊκοί έλεγχοι έλεγχαν αυστηρά αν η διπλή αναγραφή των τιμών ήταν σωστή⁹ και το Υπουργείο Οικονομικών και οργανώσεις καταναλωτών παρακολουθούσαν τις τιμές των προϊόντων που αγοράζονται συχνά. Ο Κώδικας Δίκαιης Τιμολόγησης, τον οποίο υιοθέτησαν 7 579 επιχειρήσεις, είχε προφανώς ιδιαίτερη επιτυχία στον περιορισμό των αυξήσεων των τιμών, καθώς οι περισσότερες περιπτώσεις καταχρήσεων εντοπίστηκαν σε επιχειρήσεις που δεν τον είχαν υπογράψει. Τα Ευρωπαϊκοί έλεγχοι ήρθαν σε επαφή με τους εμπόρους λιανικής και τους φορείς παροχής υπηρεσιών που είχαν αυξήσει

⁸ Έρευνα «φλας» του Ευρωβαρομέτρου 218 (Σεπτέμβριος 2007) για την Κύπρο, NECC Business Survey (Σεπτέμβριος 2007) για τη Μάλτα

⁹ Η διπλή αναγραφή των τιμών σε κυπριακές λίρες και ευρώ έγινε υποχρεωτική την 1^η Σεπτεμβρίου 2007 και θα συνεχίσει να είναι υποχρεωτική μέχρι την 30^η Σεπτεμβρίου 2008. Στη Μάλτα η διπλή αναγραφή των τιμών σε λίρες Μάλτας και ευρώ έγινε υποχρεωτική την 11^η Ιουλίου 2007 και θα συνεχίσει να είναι υποχρεωτική μέχρι την 30^η Ιουνίου 2008.

αδικαιολόγητα τις τιμές τους (κυρίως κουρέια, κομμωτήρια, εστιατόρια πρόχειρου φαγητού, ιδιωτικά πάρκινγκ, ιατροί, καφετέριες και κινηματογράφοι) για να ερευνήσουν τους λόγους των αυξήσεων και δημοσίευσαν στο Διαδίκτυο τα ονόματα αυτών που είχαν εκμεταλλευτεί τη μετάβαση στο ευρώ για να αυξήσουν καταχρηστικά τις τιμές.

Στη Μάλτα, η κατάσταση των τιμών παρακολουθείται από την Εθνική Επιτροπή για τη Μετάβαση στο Ευρώ (NECC)¹⁰, η οποία έχει επίσης οργανώσει την πρωτοβουλία FAIR με τη συμμετοχή άνω των 7 900 επιχειρήσεων.

Η Μάλτα είναι η πρώτη χώρα στην οποία απαγορεύτηκε με νόμο¹¹ η εξομάλυνση των τιμών κατά τη μετατροπή τους σε ευρώ. Κάθε περίπτωση στρογγυλοποίησης που αναφέρεται στη γραμμή για το ευρώ ή επισημαίνεται με ηλεκτρονικό μήνυμα από πολίτες ερευνάται αμέσως. Κατά τη διάρκεια των επτά πρώτων εβδομάδων του έτους, 107 καταστηματάρχες και άλλοι φορείς (όπως πολλοί ιατροί και ορισμένοι ιδιοκτήτες πάρκινγκ) αναθεώρησαν προς τα κάτω τις τιμές τους αφού έλαβαν ειδοποίηση από την NECC ότι είχαν αυξήσει αδικαιολόγητα τα τέλη ή τις τιμές τους λόγω του ευρώ. Επιβλήθηκαν πρόστιμα για αδικαιολόγητες αυξήσεις σε τρεις επιχειρήσεις, ενώ άλλες 96 καταγγελίες αποδείχθηκαν αβάσιμες.

4.2. Τάσεις των τιμών

Οι πληθωριστικές εξελίξεις στην Κύπρο και τη Μάλτα το 2007 επηρεάστηκαν σε μεγάλο βαθμό από παγκόσμιους παράγοντες. Ο σχετικά χαμηλός πληθωρισμός το πρώτο μέρος του έτους οφειλόταν σε μεγάλο βαθμό στα ευνοϊκά αποτελέσματα βάσης από τις τιμές των ενεργειακών προϊόντων, τα οποία αντιστράφηκαν τον Αύγουστο-Σεπτέμβριο του 2007. Έτσι, το δεύτερο μέρος του 2007, τα δυσμενή αποτελέσματα βάσης από τις τιμές των ενεργειακών προϊόντων σε συνδυασμό με τις αυξανόμενες τιμές των βασικών εμπορευμάτων συνέβαλαν στην ανοδική τάση του πληθωρισμού.

Το μέσο ετήσιο ποσοστό πληθωρισμού στην Κύπρο έφθασε σε 2,2% το 2007, κινούμενο σε χαμηλά επίπεδα το πρώτο ήμισυ του έτους και σε υψηλά το δεύτερο. Η ανοδική τάση του πληθωρισμού όπως μετρείται με τον ΕνΔΤΚ το 2007 συνεχίστηκε τον πρώτο μήνα του 2008. Έτσι, το ετήσιο ποσοστό πληθωρισμού έφθασε σε 4,7% το Φεβρουάριο του 2008, από 4,1% τον Ιανουάριο του 2008. Το μέσο ετήσιο ποσοστό πληθωρισμού στη Μάλτα διαμορφώθηκε σε 0,7% το 2007, ενώ ο πληθωρισμός ήταν πολύ ευμετάβλητος: μετά την επιβράδυνση του πληθωρισμού που παρατηρήθηκε το πρώτο μέρος του έτους, σημειώθηκε επιτάχυνση το δεύτερο ήμισυ του έτους. Το Φεβρουάριο, το ποσοστό πληθωρισμού σε ετήσια βάση έφθασε σε 4,0%, από 3,8% τον Ιανουάριο του 2008.

Η προσωρινή εκτίμηση της Eurostat (Η μετάβαση στο ευρώ και ο πληθωρισμός στην Κύπρο και τη Μάλτα, Απρίλιος 2008) είναι ότι τόσο στην Κύπρο όσο και στη Μάλτα η συνολική (εφ' άπαξ) επίπτωση της μετάβασης στο ευρώ στον επίσημο πληθωρισμό, κατά τη διάρκεια της μετάβασης στο ευρώ και αμέσως μετά, πιθανότατα κυμαίνεται μεταξύ 0,2 και 0,3 ποσοστιαίων μονάδων. Αυτές οι εκτιμήσεις για την Κύπρο και τη Μάλτα είναι σύμφωνες με

¹⁰ Η παρακολούθηση των τιμών θα εξακολουθήσει μέχρι τον Ιούνιο του 2008

¹¹ Σύμφωνα με το νόμο της Μάλτας για την υιοθέτηση του ευρώ (CAP.485), η εξομάλυνση των χρηματικών ποσών επιτρέπεται μόνο όταν το χρηματικό ποσό που προκύπτει σε ευρώ είναι χαμηλότερο από το αντίστοιχο χρηματικό ποσό σε λίρες Μάλτας πριν από την μετατροπή. Στην περίπτωση που τα χρηματικά ποσά αποτελούν μέρος μιας συνεχούς σειράς για την κατάρτιση αξιών κατωφλίου, η μετατροπή των ποσών αυτών σε ευρώ μπορεί, εφόσον αυτό είναι αναγκαίο, να εξομαλυνθεί για να εξασφαλιστεί η συνέχεια των αξιών κατωφλίου των γειτονικών κλιμακίων έτσι να οριοθετείται σαφώς το κλιμάκιο ενός κατωφλίου. Όταν αυτό υπαγορεύεται από εξαιρετικές περιστάσεις λόγω τεχνικών περιορισμών, και μετά από αίτηση που υποβάλλεται στο Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο, μπορεί να χορηγηθεί παρέκκλιση από το Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο για την πραγματοποίηση εξομάλυνσης με άλλο τρόπο, με τους όρους και τις προϋποθέσεις που ορίζονται από αυτό.

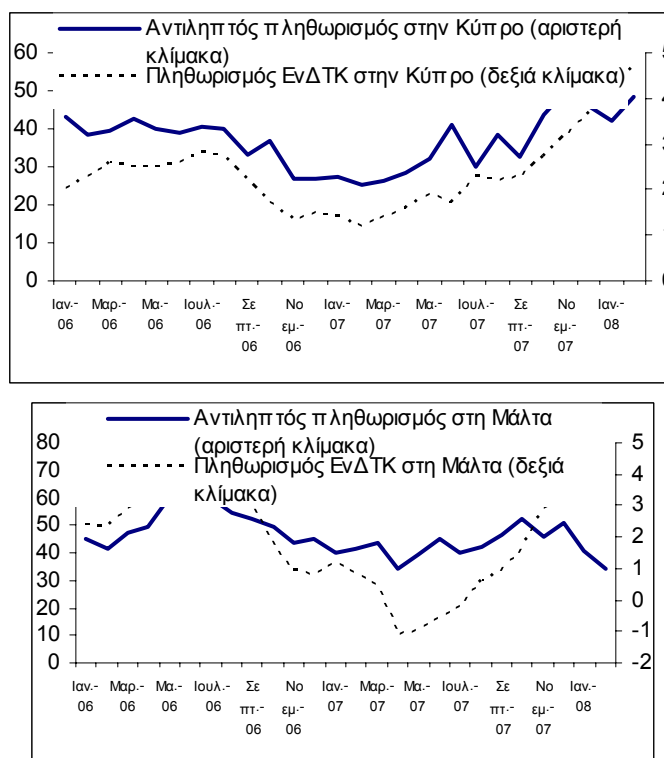
την εμπειρία που αποκτήθηκε από το πρώτο κύμα των χωρών που υιοθέτησαν το ευρώ το 2002 και τη Σλοβενία το 2007. Η Eurostat θεωρεί, συνεπώς, ότι τα αποτελέσματα της μετάβασης στο ευρώ τόσο στην Κύπρο όσο και στη Μάλτα φαίνεται ότι υπήρξαν αισθητά, αλλά δεν ήταν τόσο σημαντικά ώστε να επηρεάσουν τον επίσημο πληθωρισμό ούτε στη μία ούτε στην άλλη χώρα. Η Eurostat θα επικαιροποιήσει, εφόσον χρειαστεί, τα συμπεράσματά της σχετικά με τις επιπτώσεις της μετάβασης στο ευρώ στην Κύπρο και τη Μάλτα όταν διατεθούν περαιτέρω πληροφορίες.

4.3. Εντυπώσεις για την εξέλιξη των τιμών

Στοιχεία των υπηρεσιών της Επιτροπής δείχνουν ότι ο αντιληπτός πληθωρισμός ακολούθησε εν γένει την τάση του πληθωρισμού όπως μετρείται με τον ΕνΔΤΚ στην Κύπρο και τη Μάλτα τα πρόσφατα χρόνια. Στην Κύπρο, ο αντιληπτός πληθωρισμός ακολούθησε παράλληλη πορεία με τον επίσημο πληθωρισμό ακλουθώντας από κοντά την εξέλιξή του, καθώς παρατηρείται και στους δύο ανοδική τάση από τις αρχές του 2007. Στη Μάλτα, οι εντυπώσεις για το ύψος του πληθωρισμού συμβάδιζαν επίσης με την εξέλιξη του πληθωρισμού βάσει του ΕνΔΤΚ, αν και με μεγαλύτερη απόσταση, καθώς η απότομη πτώση του πληθωρισμού όπως μετρείται με τον ΕνΔΤΚ δεν συνοδεύτηκε από αντίστοιχη μείωση του αντιληπτού πληθωρισμού.

Τα στοιχεία που διατίθενται από την υιοθέτηση του ευρώ δείχνουν ότι οι εντυπώσεις για τον πληθωρισμό δεν είχαν αρχικά επηρεαστεί. Παρά τον αυξανόμενο πληθωρισμό όπως μετρείται με τον ΕνΔΤΚ, ο αντιληπτός πληθωρισμός στην Κύπρο μειώθηκε σε 42,3 π.μ. (ποσοστιαίες μονάδες) τον Ιανουάριο του 2008, από 45,7 π.μ. το Δεκέμβριο του περασμένου έτους, και ο αντιληπτός πληθωρισμός στη Μάλτα διαμορφώθηκε σε 40,5 π.μ. τον Ιανουάριο του 2008, από 51,0 π.μ. τον προηγούμενο μήνα. Έτσι, ούτε η επιτάχυνση του πληθωρισμού όπως μετρείται με τον ΕνΔΤΚ, ούτε οι ενδεχόμενες επιπτώσεις της υιοθέτησης του ευρώ στις τιμές δεν φαίνεται να επηρέασαν τις εντυπώσεις των καταναλωτών σχετικά με τον πληθωρισμό. Άλλοι παράγοντες, όπως οι ενημερωτικές εκστρατείες, είναι πιθανό να συνέβαλαν στη μείωση του αντιληπτού πληθωρισμού στα δύο νεότερα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ. Για τη Μάλτα, αυτό είναι επίσης πολύ πιθανό να συνδέεται με την απαγόρευση της εξομάλυνσης των τιμών και τον αυστηρό έλεγχο της εφαρμογή της.

Διάγραμμα 5



Πηγή: Υπηρεσίες της Επιτροπής

Ωστόσο, η εικόνα μεταβλήθηκε εν μέρει το Φεβρουάριο του 2008. Ενώ στη Μάλτα ο αντιληπτός πληθωρισμός εξακολούθησε να μειώνεται και έφθασε σε 34,0 π.μ. από 40,5 π.μ. τον Ιανουάριο του 2008, στην Κύπρο ο αντιληπτός πληθωρισμός αυξήθηκε σε 48,2 ποσοστιαίες μονάδες από 42,3 π.μ. τον Ιανουάριο του 2008. Ωστόσο, θα ήταν πρόωρο να συναχθούν συμπεράσματα για τις περαιτέρω εξελίξεις όσον αφορά τις εντυπώσεις για τον πληθωρισμό στην Κύπρο ή τη Μάλτα.

Η Κύπρος και η Μάλτα δέχονται πληθωριστικές πιέσεις από τα μέσα του 2007, κυρίως λόγω της επιτάχυνσης του πληθωρισμού σε παγκόσμιο επίπεδο στις υποκατηγορίες της ενέργειας και των τροφίμων. Συγχρόνως, οι εντυπώσεις των καταναλωτών για τον πληθωρισμό ακολούθησαν σε γενικές γραμμές την τάση εξέλιξης των πληθωρισμού όπως μετρείται με τον ΕνΔΤΚ. Τον πρώτο μήνα μετά τη μετάβαση στο ευρώ, ο αντιληπτός πληθωρισμός δεν εμφάνισε αυξητικές τάσεις παρά την επιτάχυνση του πληθωρισμού βάσει των μετρήσεων. Το Φεβρουάριο, ο αντιληπτός πληθωρισμός στην Κύπρο παρουσίασε αύξηση, ενώ στη Μάλτα μειώθηκε ακόμη περισσότερο

5. ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΗ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΣΤΟ ΕΥΡΩ ΚΑΙ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ

Η κυπριακή ενημερωτική εκστρατεία για το ευρώ και ο εθνικός δικτυακός τόπος για το ευρώ (www.euro.cy) εγκαινιάστηκαν επίσημα στις 31 Μαΐου 2006. Η ενημερωτική εκστρατεία στα μέσα μαζικής ενημέρωσης άρχισε μόλις την άνοιξη του 2007, εν μέρει λόγω προβλημάτων που παρουσιάστηκαν στο διαγωνισμό για την επιλογή του οργανισμού που θα αναλάμβανε τις δημόσιες σχέσεις. Η ενημερωτική εκστρατεία επικεντρώθηκε στις ΜΜΕ, στις αγροτικές περιοχές και στις εύλωτες ομάδες του πληθυσμού. Τα μηνύματα αφορούσαν κατά κύριο

λόγο το χρονοδιάγραμμα της μετάβασης στο ευρώ, τα πλεονεκτήματα του ευρώ, τη συναλλαγματική ισοτιμία και τους φόβους για αδικαιολόγητες αυξήσεις τιμών. Τα κυριότερα μέσα που χρησιμοποιήθηκαν ήταν το ραδιόφωνο (10 225 μηνύματα), η τηλεόραση (3 260 μηνύματα) και το έντυπο διαφημιστικό υλικό (206 διαφημίσεις σε περιοδικά και 241 σε εφημερίδες). Τα «ευρωλεωφορεία» διέσχισαν όλο το νησί για να ενημερώσουν πολίτες σε απομακρυσμένες περιοχές. Ανησυχώντας για τη συνεχιζόμενη χαμηλή υποστήριξη του ευρώ, οι κυπριακές αρχές εντατικοποίησαν τις επικοινωνιακές τους προσπάθειες τους τελευταίους μήνες, στοχεύοντας κυρίως στις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στήριξε μια σειρά δράσεων, όπως την οργάνωση νέας έκθεσης για το ευρώ, μια πρότυπη διάλεξη και ένα σεμινάριο για δημοσιογράφους, ένα σχολικό διαγωνισμό σε εθνική κλίμακα και την παραγωγή διαφημιστικού υλικού.

Η ενημερωτική εκστρατεία φαίνεται ότι είχε πολύ καλά αποτελέσματα. Σύμφωνα με την έρευνα του Ευρωβαρομέτρου του Φεβρουαρίου 2008, 9 στους 10 Κυπρίους πίστευαν ότι ήταν πολύ ή αρκετά καλά ενημερωμένοι για τη μετάβαση στο ευρώ. Τα μέσα ενημέρωσης αποτέλεσαν την κυριότερη πηγή πληροφόρησης για τους περισσότερους πολίτες (61%), και ακολουθούν οι εμπορικές τράπεζες (16%) και η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου (10%). Το κοινό ήταν επίσης πολύ ικανοποιημένο (49%) ή αρκετά ικανοποιημένο (44%) με τις πληροφορίες που δόθηκαν από τις εθνικές αρχές σχετικά με το ευρώ. Οκτώ στους δέκα Κυπρίους έλαβαν ένα υπολογιστή για τη μετατροπή σε ευρώ και θεώρησαν ότι ήταν πολύ χρήσιμος. Το Φεβρουάριο του 2008, ποσοστό 80% των ερωτηθέντων στο πλαίσιο έρευνας του Ευρωβαρομέτρου δήλωσε ότι θα επιθυμούσε να έχει περισσότερες πληροφορίες για τη δίκαιη στρογγυλοποίηση και την ορθή τιμολόγηση, για τις οικονομικές και τις πολιτικές επιπτώσεις του ευρώ και για τα χαρακτηριστικά ασφάλειας του ευρώ.

Η αρχικά χαμηλή στήριξη προς το ευρώ στη **Μάλτα** αντιστράφηκε χάρη σε μια διεξοδική ενημερωτική εκστρατεία σε διάφορες φάσεις, η οποία είχε πρώτα εστιαστεί στην ευαισθητοποίηση για το ευρώ και τα οφέλη του, και στη συνέχεια στις πρακτικές πτυχές της μετάβασης στο ευρώ. Συνίστατο σε ένα μείγμα ενεργειών σε μέσα μαζικής ενημέρωσης (4 750 τηλεοπτικά μηνύματα, 20 125 ραδιοφωνικά μηνύματα και 1 465 διαφημίσεις σε εφημερίδες και περιοδικά) και διαπροσωπικών επικοινωνιακών δραστηριοτήτων (μια τηλεφωνική γραμμή για το ευρώ, επαφές με τον Τύπο, ΜΚΟ, τοπικές αρχές και ενόσεις καταναλωτών και επιχειρήσεων, σχολεία και ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού). Χάρη στην ενημερωτική εκστρατεία, καθησυχάστηκαν οι ανησυχίες του κοινού για αθέμιτες πρακτικές. Ένας δικτυακός τόπος αφιερωμένος στο ευρώ (www.euro.gov.mt) στήριξε όλες τις ενέργειες και παρουσίαζε μεθοδικά όλα τις πληροφορίες που συνδέονταν με το ευρώ.

Υπό την αιγίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, στο πλαίσιο της συμφωνίας εταιρικής σχέσης, πραγματοποιήθηκαν δύο εκθέσεις και μία διάλεξη με θέμα το ευρώ, μια έρευνα για το ευρύ κοινό για τη διπλή κυκλοφορία των νομισμάτων και ένας σχολικός διαγωνισμός σε εθνική κλίμακα.

Η μακρά και εντατική ενημερωτική εκστρατεία φαίνεται ότι είχε πολύ καλά αποτελέσματα. Σύμφωνα με το Ευρωβαρόμετρο του Φεβρουαρίου 2008, 9 στους 10 κατοίκους της Μάλτας θεωρούσαν ότι είναι πολύ καλά ή αρκετά καλά ενημερωμένοι για τη μετάβαση στο ευρώ. Τα μέσα ενημέρωσης αποτέλεσαν την κυριότερη πηγή πληροφόρησης για το κοινό (68%), και η τηλεόραση θεωρήθηκε ως το πιο αποτελεσματικό μέσο ενημέρωσης. Τα τηλεοπτικά μηνύματα παρακολούθησε 87% του πληθυσμού, εκ του οποίου ποσοστό άνω του 90% θεώρησε ότι ήταν αρκετά ή πολύ χρήσιμα. Το Φεβρουάριο του 2008, το 56% των ατόμων που ερωτήθηκε από το Ευρωβαρόμετρο δήλωσε ότι θα επιθυμούσε ακόμη περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη δίκαιη στρογγυλοποίηση και την ορθή τιμολόγηση, και για τα χαρακτηριστικά ασφάλειας του ευρώ.

Και στις δύο χώρες, το κοινό θεώρησε ότι η μετάβαση στο ευρώ και οι σχετικές ενημερωτικές εκστρατείες ολοκληρώθηκαν ομαλά και αποτελεσματικά. Αυτό δείχνει ότι μια καλά οργανωμένη και περιεκτική επικοινωνιακή εκστρατεία, μπορεί να τονώσει τη στήριξη του κοινού προς το ευρώ. Επιπλέον, η εκστρατεία που οργανώθηκε από τη Μάλτα έδειξε ότι η οργάνωση καλά στοχευμένων και εντατικών ενημερωτικών ενεργειών επιτρέπουν να αντιμετωπιστούν με επιτυχία οι ανησυχίες του κοινού σχετικά με αυξήσεις των τιμών λόγω της μετάβασης στο ευρώ.